

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๘/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง กรรมการ ป.ป.ช. กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ

ประธานวุฒิสภำทำหน้าที่ประธานรัฐสภาซึ่งเป็นผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีกรรมการ ป.ป.ช. ขาดคุณสมบัติอันเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.)

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ได้ความว่า นายอมร อมรรัตนานนท์ มีหนังสือถึงประธานวุฒิสภำว่า กรรมการ ป.ป.ช. จำนวน ๓ คน คือ นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม มีชื่อเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วน พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ และคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา มีชื่อเป็นกรรมการบริษัท อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง

ผู้ร้อง ได้ให้คณะกรรมการบริหารและการยุติธรรมวุฒิสภำตรวจสอบ ปรากฏว่า นายเกริกเกียรติ ๑ เป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด พิษณุการโยธา แต่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ กรณีจึงไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) ส่วนพลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังมีชื่อเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด แม้จะมีหนังสือลาออกจากบริษัท ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ก็ตาม แต่เพิ่งมีการไปจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงการออกจากการเป็นกรรมการบริษัทต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๕ นี้เอง ซึ่งเป็นการดำเนินการเกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภำ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒

สำหรับคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังมีชื่อเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ไม่มีหลักฐานการลาออกจากตำแหน่ง เพียงแต่คุณหญิงวนิดา พูนศิริวงศ์ น้องสาวผู้ถูกร้องที่ ๒

ซึ่งเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าวคนหนึ่ง มีหนังสือรับรองว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงออกจากการเป็นกรรมการบริษัทต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นการดำเนินการเกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันได้รับเลือกจากวุฒิสภา

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ดำเนินการจดทะเบียนการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด ต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา จะถือว่ามีผลเป็นการออกจากการเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคสอง หรือไม่ และถ้าฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง จะถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาก่อน หรือไม่ และ

ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด โดยไม่ได้จดทะเบียนการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ต่อนายทะเบียนสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา จะถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. มาก่อน หรือไม่

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยด้วยว่า ถ้าผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือคนใดคนหนึ่งทั้งสองคนนี้ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง มาตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว องค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความถูกต้องสมบูรณ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง ประกอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖ หรือไม่ และถ้าองค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตั้งแต่ต้น การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและคณะกรรมการจะมีความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย หรือไม่

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันแจ้งว่า ได้มีหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด โดยยื่นต่อพลเอก เอื้อมศักดิ์ จุละจาริตต์ กรรมการ ผู้มีอำนาจทำการแทน

บริษัท ฯ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ แล้ว ส่วนเรื่องการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายชื่อกรรมการบริษัท ฯ นั้น เป็นหน้าที่ของพลเอก เอี่ยมศักดิ์ ฯ กรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท ฯ เท่านั้นที่จะดำเนินการต่อนายทะเบียน ต่อมาเมื่อปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังมีชื่อเป็นกรรมการ จึงมีการสอบถามกันขึ้น ได้รับแจ้งว่า เนื่องจากบริษัท ฯ ไม่เคยประกอบกิจการใด ๆ ตลอดมาตั้งแต่จดทะเบียนตั้งบริษัท ฯ จนถึงทุกวันนี้ และไม่มีการจ้างพนักงานประจำเลย จึงทำให้หลงลืมต่อมาทราบว่าพลเอก เอี่ยมศักดิ์ ฯ ได้ไปดำเนินการแล้ว ปรากฏรายละเอียดในสำเนาหนังสือรับรองของนายทะเบียนสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันแจ้งว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับเลือกจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ขณะนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด บริษัทเกษมวารมย์ จำกัด และบริษัท อมรเกษม จำกัด จึงได้มีหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการทั้งสามแห่งในวันเดียวกัน โดยนายทะเบียนสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครรับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมรายการในทะเบียน ถอนชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกจากการเป็นกรรมการบริษัท อมรเกษม จำกัด และบริษัทเกษมวารมย์ จำกัด เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งอยู่ในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมวุฒิสภา กรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงลายมือชื่อในฐานะผู้ทำบัญชีในแบบนำส่งงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุน และในฐานะกรรมการบริษัท เกשמวารมย์ จำกัด ในปี ๒๕๕๒ นั้น มิได้ทำในฐานะผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นลูกจ้างบริษัท หรือเป็นกรรมการ เนื่องจากได้รับคำชี้แจงจากผู้ทำบัญชีว่าเป็นช่วงคาบเกี่ยวกัน เพราะเป็นกรรมการบริษัท ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๕๒ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๕๒ อยู่ในงบดุลปี ๒๕๕๒ ซึ่งสามารถรับรองงบดุลได้ จึงได้ลงลายมือชื่อไป

ตามที่ปรากฏว่ายังมีชื่อ ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด นั้น เป็นเพราะคุณหญิงวนิดา พูนศิริวงศ์ กรรมการบริษัทผู้มีอำนาจให้คนไปดำเนินการถอนชื่อจากทะเบียนแต่ไม่ได้ติดตามเรื่องจึงยังคงมีชื่อเป็นกรรมการ ผู้ถูกร้องที่ ๒ มิได้เกี่ยวข้องกับบริษัท วงศ์อมร ฯ นับแต่ลาออก

ประเด็นที่ต้องพิจารณาเสียก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องเรื่องนี้ หรือไม่ ตามข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้ร้องทำหน้าที่ประธานรัฐสภาขอให้พิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. อันอาจทำให้มีปัญหาถึงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ปฏิบัติไปแล้ว และจะปฏิบัติต่อไปจะมีผลอย่างไร โดยเฉพาะคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย หรือไม่ ถ้ากรรมการ ป.ป.ช. ขาดคุณสมบัติ กรณีเช่นนี้ถือได้ว่า มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กร

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย” จึงเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามคำร้องว่า พลโท สวัสดิ์ ฯ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ลาออกจากการเป็นกรรมการ บริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด แล้ว หรือไม่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติว่า “ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้อง.....(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันหรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี เลือกบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) โดยได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อตนได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบวิชาชีพอิสระดังกล่าวแล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๑ มาใช้บังคับ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติว่า “ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการต้อง.....(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด” วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อวุฒิสภาเลือกบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) โดยได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ ต่อเมื่อได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนเลิกประกอบวิชาชีพอิสระตาม (๔) แล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่า ผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกให้เป็นกรรมการ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับ” บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ใช้กับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แต่ให้นำไปใช้กับกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคสาม ด้วย ซึ่งบัญญัติว่า “การสรรหาและการเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม.....”

กรณีตามปัญหานี้ ผู้ร้องมีหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ มีชื่อเป็นกรรมการในบริษัทดังกล่าวอยู่ โดยยังไม่ได้ลาออก ภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. จากวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒ และได้มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงการออกจากเป็นกรรมการบริษัทต่อนายทะเบียนเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงคัดค้านว่า ได้ลาออกแล้วโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ต่อพลเอก เอี่ยมศักดิ์ จุละจาริตต์ กรรมการบริษัทผู้มีอำนาจ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และพลเอก เอี่ยมศักดิ์ ฯ ได้มีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าได้รับใบลาออกจากผู้ถูกร้องที่ ๑ จริง และลงชื่อรับทราบในวันยื่นหนังสือลาออกนั่นเอง ได้แนบสำเนาหนังสือดังกล่าวมาพร้อมกันด้วย เหตุที่ไม่ได้ไปจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงชื่อกรรมการบริษัท เพราะหลงลืมเนื่องจากบริษัทไม่ได้ประกอบกิจการใดๆ และได้ไปจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔ ต่อมาพลเอก เอี่ยมศักดิ์ ฯ ได้มาเบิกความยืนยันความถูกต้องตามข้อความในหนังสือชี้แจงด้วย

ได้พิจารณาพยานหลักฐานของผู้ร้องและของผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว เชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มีหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการต่อกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จริง ถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทน ได้บอกเลิกการเป็นตัวแทนต่อตัวการตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๖ มาตรา ๘๒๖ มาตรา ๘๒๗ และมาตรา ๑๑๖๗ การจะไปถอนชื่อออกจากทะเบียนนั้น เป็นหน้าที่ของกรรมการผู้มีอำนาจจะต้องดำเนินการ มิใช่เป็นหน้าที่ของผู้ลาออก ดังนั้น การที่ยังมีชื่ออยู่ตามทะเบียนสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครนั้น จึงเป็นคนละกรณีกับการลาออก ซึ่งตรงกับคำเบิกความของนางสาวสุภาภรณ์ ใจอ่อนน้อม ผู้แทนกรมทะเบียนการค้าว่า การลาออกมีผลตั้งแต่วันที่ตัวแทนบอกเลิกการเป็นตัวแทนต่อตัวการ นอกจากนี้ ยังเทียบเคียงได้กับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเคยวินิจฉัยไว้ทำนองเดียวกันที่ ๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีสิบคนสิ้นสุดลงเฉพาะตัว กรณีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัท หรือไม่ ย่อมมีผลผูกพันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เดอะ เบสท์ เจเนอรัล คอมมูนิเคชั่น จำกัด ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ก่อนที่จะได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช.

จึงไม่เป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ร้องที่ ๒ ยังเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ในวันที่ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. จากวุฒิสภา และไม่ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับเลือก หรือไม่ ผู้ร้องที่ ๒ กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง หรือไม่

ผู้ร้องมีหลักฐานว่าผู้ร้องที่ ๒ เป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด ก่อนวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. และได้จดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงกรรมการต่อนายทะเบียนสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔ โดยไม่ได้ลาออกภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับเลือกจากวุฒิสภา

ผู้ร้องที่ ๒ ชี้แจงคัดค้านว่า ได้ลาออกโดยมีหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการ บริษัท วงศ์อมร จำกัด บริษัท เกษมวนารมย์ จำกัด และบริษัท อมรเกษม จำกัด ในวันที่ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. จากวุฒิสภา สำหรับบริษัท วงศ์อมร จำกัด นั้น ได้แจ้งด้วยวาจาต่อคุณหญิงวนิดา พูนศิริวงศ์ กรรมการผู้มีอำนาจอีกด้วย คุณหญิงวนิดา ฯ มีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าระหว่างวันที่ ๑ - ๓ เมษายน ๒๕๕๒ ได้รับบันทึกการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด เป็นหนังสือและมีการบอกกล่าวด้วยวาจา แต่เจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้ได้รับมอบหมายไม่ได้ไปจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงการเป็นกรรมการ เมื่อมีข่าวทางสื่อมวลชน และมีการสอบถามจากผู้ร้องที่ ๒ จึงมีการไปจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการต่อนายทะเบียนสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ปรากฏตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ซึ่งออกให้เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๔ นายกำนวน ชโลปถัมภ์ ผู้แทน ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องตอบคำถามของ นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้รับมอบอำนาจจากคุณหญิงปรีญา ฯ ว่า คุณหญิงวนิดา ฯ ได้ไปชี้แจงต่อคณะกรรมการบริหารและการยุติธรรมว่า ได้รับหนังสือการลาออกจากผู้ร้องที่ ๒ จริง แต่หายังไม่พบว่าอยู่ที่ใด

พิจารณาตามข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐาน ที่รับฟังได้จากผู้ร้องและผู้ร้องที่ ๒ น่าเชื่อว่าผู้ร้องที่ ๒ ได้ทำหนังสือลาออกและได้ลาออกด้วยวาจาถึงการเป็นกรรมการของบริษัท วงศ์อมร จำกัด จริง กรณีจึงเป็นไปตามคำเบิกความของนางสาวสุภาภรณ์ ใจอ่อนน้อย ผู้แทนกรมทะเบียนการค้า

ให้ถือว่าการลาออกมีผลตั้งแต่วันที่แสดงเจตนา ไม่ว่าจะป็นหนังสือหรือด้วยวาจา ส่วนการจะไปเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนหรือไม่ เป็นคนละกรณีกัน ซึ่งมีลักษณะทำนองเดียวกับประเด็นปัญหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ได้วินิจฉัยข้างต้นแล้วประกอบกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ดังกล่าวแล้ว ซึ่งสามารถนำมาใช้กับกรณีนี้ได้เพราะมีผลผูกพันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท วงศ์อมร จำกัด แล้วตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒ เป็นเวลาภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่เป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง

เมื่อพิจารณาได้ความว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ดังกล่าวแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำขอของผู้ร้องว่า องค์ประกอบคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอีกแปดคน หรือไม่ และไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่าการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว นั้น จะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่อีกต่อไปด้วย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พลโท สวัสดิ์ ออรุ่งโรจน์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทแล้วไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ตามคำร้องแต่อย่างใด

สำหรับคำขออื่นนั้น ให้ยก

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ